

Ἐν συνεχείᾳ ἡ Διοκοῦσα Ἐπιτροπὴ παρακαλεῖ τοὺς ἐκ τῶν μελῶν τῆς κ. κ. Α. Λεωνίδαν, Α. Σῶκον, Γ. Πετρόπουλον καὶ Ι. Ρωμαίδη ὡς, μετὰ τοῦ κ. Κ. Γουναράκη, ὡς Προέδρου αὐτοῦ, ἀποτελεῖσιν τὸ Συμβούλιον τῆς ὡς ἄνω συσταθείσης Κεντρικῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐπιληφθῶν τῶν καθηκόντων τῶν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 57ῆς τῆς 17ης Δεκεμβρίου 1945

Παρόντες οἱ κ. κ. Α. Βερδέλης Πρόεδρος, Κ. Γουναράκης, Θ. Οικονόμου, Α. Λεωνίδας, Α. Σῶκος, Γ. Πετρόπουλος καὶ Ι. Ρωμαίδης.
Διορίζεται πραγματογνώμων καὶ ἐγκρίνονται διάφοροι δαπάναι.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 58ῆς τῆς 20ῆς Δεκεμβρίου 1945

Παρόντες οἱ κ. κ. Α. Βερδέλης Πρόεδρος, Θ. Κυριάκης, Α. Σῶκος, Γ. Πετρόπουλος, Ι. Ρωμαίδης.
Ἐγκρίνονται διάφοροι δαπάναι.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 59ῆς τῆς 27ης Δεκεμβρίου 1945

Παρόντες οἱ κ. κ. Α. Βερδέλης Πρόεδρος, Α. Λεωνίδας, Θ. Κυριά-

κης, Α. Σῶκος, Γ. Πετρόπουλος καὶ Ι. Ρωμαίδης.

Ἐγκρίνονται διάφοροι δαπάναι.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 60ῆς τῆς 29ης Δεκεμβρίου 1945

Παρόντες οἱ κ. κ. Α. Βερδέλης, Πρόεδρος, Θ. Οικονόμου, Κ. Γουναράκης, Α. Λεωνίδας, Θ. Κυριάκης, Α. Σῶκος, Γ. Πετρόπουλος, Π. Βελισσαρίου καὶ Ι. Ρωμαίδης.

Σύστασις Ἐπιτροπῆς Ἀνοικοδομήσεως

Κατόπιν συσκέψεως μετὰ τοῦ Ὑπερνομαρχοῦ τῆς Ἀνοικοδομήσεως κ. Κ. Λοσιάνου, ἐπὶ τῶν σχετικῶν προβλημάτων καὶ τῆς συμμετοχῆς τοῦ Τ.Ε.Ε. εἰς τὴν λύσιν αὐτῶν, ἡ Διοκοῦσα Ἐπιτροπὴ ἀποφασίζει τὴν σύστασιν ἐιδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνοικοδομήσεως, ἣς τὸ Συμβούλιον ὁπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Θ. Οικονόμου, θ' ἀποτελεσθῆ ἀπὸ τοῦ κ. κ. Α. Λεωνίδαν, Θ. Κυριάκη, Π. Βελισσαρίου, Α. Σῶκον, Ι. Βασιλείου, οὗς καὶ παρακαλεῖ ὡς ἐπιληφθῶν τοῦ ἔργου τῶν ἐν τῇ πλαίσιῳ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς.

Μετὰ ταῦτα ἐγκρίνονται διάφοροι δαπάναι.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

(Ἐξ ἐπιμνημοσύνου λόγου ἐκφωνηθέντος εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον τὴν 7-4-45 ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀπ. Κουτσοκόστα)

Ἐγεννήθη ἐξ ἀστικῆς οἰκογενείας ἐν Χαλανδρίτῃ τῆς περιφερείας Πατρῶν τὸ 1876. Τὴν ἐγκυκλοπαιδικήν του μόρφωσιν συνεπλήρωσεν εἰς Πάτρας, τυχὼν ἀπολυτηρίου τοῦ ἐκεῖ Γυμνασίου τὸ 1893 εἰς ἡλικίαν 17 ἐτῶν. Κατόπιν ἔρχεται εἰς Ἀθήνας καὶ μετὰ τὴν προπαρασκευαστικὴν φοιτητικὴν εἰς τὴν Σχολὴν Μηχανουργῶν τοῦ τότε καλουμένου Σχολείου Βιομηχανῶν Τεχνῶν ἔτυχε τοῦ ἀντιστοίχου διπλώματος μηχανοφυτοῦ τὸ 1898. Ἡ δίψα τῆς ἐπιστήμης δὲν τὸν ἀφίει ἡσυχον καὶ ἀκολούθως μεταβαίνει εἰς Γερμανίαν, ὅπου ἐπὶ ἑπταετίαν ἀκούει κατ' ἐκλογὴν μαθήματα εἰς διάφορα Πανεπιστήμια καὶ πρὸ παντὸς ἐργάζεται εἰς διάφορα ἐργοστάσια, πρὸς ἀπόκτησιν πρακτικῆς πείρας.

Ὅτι σημαντικώτεροι σταθμοὶ τῆς ἐν Γερμανίᾳ ἐργασίας του ὑπῆρξαν ἡ ἀπασχόλησίς του ὡς μηχανικοῦ εἰς τὸ ὄνομαστον μέγα ἐργοστάσιον ἀντλιῶν Heckmann εἰς τὸ Breslau καὶ ἡ θῆταια του ὡς ἀρχιμηχανικοῦ εἰς τὸ ἐν Κιέλφ διάσημον Μηχανοποιεῖον καὶ Ναυπηγεῖον Howaldswerke. Μετὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐπάνοδόν του ἐξετέλεσεν διάφορους τεχνικὰς ἐργασίας μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ μελέτη τοῦ ηλεκτροφωτισμοῦ Λεβαδείας καὶ ἡ ἐγκατάστασις διαφόρων μηχανῶν εἰς βιομηχανικὰ ἐργοστάσια τῶν Πατρῶν.

Τὸ ἔτος 1907 διωρίσθη καθηγητῆς τῆς κατασκευῆς τῶν στοιχείων Μηχανῶν εἰς τὸ Ε. Μ. Πολυτεχνεῖον καὶ ἔδωκε εἰς τὸ μάθημα τοῦτο κατασκευαστικὴν μορφήν, κατὰ τὰ ὑποδείγματα τῶν Γερμανικῶν Πολυτεχνείων. Διετήρησε δὲ τοῦτο ὡς βασικὴν τὴν ἀπασχόλησιν μέχρι τοῦ θανάτου του. Κατὰ καιροὺς ἐδίδασκε καὶ πλείστα ἄλλα μαθήματα, Ὑδροκίνητηριους μηχανάς, Ἀνυψωτικὰς μηχανάς, Θερμοδυναμικὴν, Ἀτμομηχανάς, Σιδηροδρομικὰς ἀτμομάζας, Λέβητας καὶ ἐμβολοφόρους ἀντλίας. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ κλάδου τῶν Κεντρικῶν Θερμάνσεων καὶ Ἀερισμῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐδίδασκε τὸ μάθημα τοῦτο εἰς τὰς Σχολὰς τῶν Μηχανολόγων καὶ Ἀρχιτεκτόνων. Συνέγραψε τὸ λιθόγραφον τῶν Στοιχείων Μηχανῶν καὶ λεβήτων μετὰ πλήρους σειρᾶς κατασκευαστικῶν πινάκων. Ἐπίσης ἔνα βιβλίον περὶ ἐμβολοφόρων ἀντλιῶν καὶ διαφόρους ἄλλας πραγματείας.

Ὁς καθηγητῆς τοῦ Πολυτεχνεῖου κατὰ τὴν μακρὰν του σταδιοδρομίαν ἐργάσθη διὰ τὴν δημιουργίαν καὶ συγκροτήσιν διαφόρων ἐργαστηρίων, ὡς τὸ ἐργαστήριον ἀνοχτῆς ὑλικῶν, τὸ Μηχανολογικὸν ἐργαστήριον, τὸ ὁποῖον δυνατὰ τις νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι σχεδὸν ἀτομικὸν του ἔργον, τὸ Μηχανοφυεῖον, ἡ κεντρικὴ θέρμανσις τοῦ Πολυτεχνεῖου κλπ.

Ἐχηρημάτως κατ' ἐπανάληψιν μέλος τῆς Συγκλήτου καὶ κοσμητοῦ τῆς Σχολῆς Μηχανολόγων—Ἠλεκτρολόγων καὶ τέλους Πρύτανης ἐπὶ δύο δυσχερῆ ἔτη κατὰ τὴν σκληρὰν κατοχήν. Τὸν Θεοφάνοπουλον διέκρινε πάντοτε ὁ ἐνθουσια-

σμός πρὸς τὴν ἐργασίαν, ἡ εὐσυνειδησία καὶ ἡ προσήλδιος πρὸς τὸ καθήκον. Ὅσακις ἐπρόκειτο περὶ ζητημάτων τοῦ Πολυτεχνεῖου, εἴτε ὡς ἀπλοῦς καθηγητῆς, εἴτε ὡς τιτουχὸς παρουσιαζέτο, ἦτο πάντοτε ὁ ἐνθουσιώδης συμπαράστατις καὶ ὁδηγός, μὴ φειδόμενος κόπων καὶ ἔχων τὸ Πολυτεχνεῖον ὡς σκοπὸν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μελιχίος, σαφῆς καὶ περυστικός, Ἀλλὰ ἐὰν ἐνίοτε ἐξοθεῖτο κατὰ τὰς συζητήσεις ἢ ὀργῇ του ἦτο ὀξεῖα καὶ ἀποτελεσματικὴ. Ὁ κύριος σκοπὸς του ἦτο ἡ τελειότερα ἐπιστημονικὴ κατάρτισις τῶν μηχανολόγων κυρίως, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ ἀνάπτυξις τῆς σιδηροβιομηχανίας. Εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ σιδηροβιομηχανία εἶναι ἡ βάση ἐπὶ τῆς ὁποίας δέον νὰ στηρίζεται ἡ πρόοδος ὅλων τῶν ἄλλων βιομηχανιῶν καὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς ἠγωνίσθη πάντοτε καὶ πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, μὲ ἐνθουσιασμόν.

Ὡς πρῦτανος τοῦ Πολυτεχνεῖου κατὰ τὰ ἔτη τῆς κατοχῆς ἀνεπίστευτα ἐκάνοιτ' αὐτὸς εἰς ἀετιοφάριστον βαθμὸν καὶ ἀνεδείχθη ἀντάξιος τῶν περιστάσεων χειρισθεὶς πλείστα ὄσα ἀκανθώδη ζητήματα μὲ ἐξαιρετικὴν πολιτικότητα, εὐθυμῶσιν καὶ πατριωτισμὸν φθάνοντα μέχρις αὐτοθυσίας. Ὅταν οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἀνοτάτων ἰδρυμάτων καὶ ὀργανισμῶν τοῦ Κράτους ὑπέγραψαν τὴν γνωστὴν συλλογικὴν διαμαρτυρίαν, πρὸς τὸν τότε πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κ. Λογοθετόπουλον, καὶ ἤρχισαν νὰ συλλαμβάνωσιν ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν Ἀρχῶν, εἰδοποιεῖτο τηλεφωνικῶς μίαν μεσημβρίαν εἰς τὸν οἶκον του ὅτι ἦτο σκόπιμον νὰ κρυβῆ, διότι κινδυνεύει. Θὰ μείνῃ ἀλησμόνητος ἡ θαρραλέα στάσις του. Ὅταν ἀπῆλθον εἰς τὸν τηλεφονοῦντα ὑπάλληλον: «Ὁ Πρύτανης τοῦ Πολυτεχνεῖου δὲν δύναται, οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν θέσιν του καὶ σημερινὸν ἐξαιρετικῶς δι' αὐτὸ θὰ ἔλθῃ καὶ τὸ ἀπόγευμα εἰς τὸ γραφεῖόν του».

Ἦτο κεκηρυγμένος ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ Πολυτεχνεῖου ἐν ἐνεργείᾳ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς κατοχῆς παρ' ὅλους τοὺς ἐπικραμένους πάντοτε εἰς κινδύνους καὶ μεθυσίαν τῆς ἡσυχίας του. Ὡς ἐκ τῆς ψυχολογίας καὶ τοῦ φόβου τῶν πονηρῶν ἐκείνων ἡμερῶν, πλείστοι τῶν συναδέλφων καὶ ὁμάδες ἀκόμη σπουδαστῶν, ἐκινεῖσθαι ὑπὲρ τοῦ ὀλοκληρωτικοῦ κλεισμάτου τοῦ Πολυτεχνεῖου, κατὰ τὸ παράδειγμα καὶ ἄλλων ἀνοτάτων ἰδρυμάτων. Ἐκεῖνος ἀντέστη καὶ ἐπέμεινε, διότι εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι αὐτὸ ἦτο τὸ συμφέρον τῶν σπουδαστῶν καὶ τῆς Πατρίδος, καὶ εἶχε δίκαιον.

Πρὸς τοὺς σπουδαστὰς του ἦτο ὁ μελιχίος καὶ στοιχειῶς ὁδηγός μὴ περιοριζόμενος εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ πίνακος ἡμερᾶν διδασκαλίαν, ἀλλὰ παρηκολούθει μετὰ πατρικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ συνέτασσε διὰ τὴν ἄριωτεραν μόρφωσιν τῶν ἐπιστημόνων. Δὲν ἐγκατέλιπε δὲ τοὺς σπουδαστὰς μετὰ τὴν ἀπόνοιμν τῶν διακομμάτων, ἀλλὰ παρηκολούθει καὶ ἐβόηθει τοὺς πλείστους ἐξ αὐτῶν μὲ κάθε τρόπον εἰς τὴν σταδιοδρομίαν των, αἰσθανόμενος ἀληθῆ ψυχικὴν ἰκανοποίησιν, ὅταν ἐβλεπε τοὺς κόπους του νὰ ἀποδίδουν καλοὺς καρποὺς εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Θεοφάνοπουλου ἐπ-

ρασαν όλοι οι μηχανολόγοι—ηλεκτρολόγοι των τελευταίων 35 ετών, και οι πλείστοι κατέχοντες σήμερα άνωτάτας δημοσίας και ιδιωτικής θέσεις.

Άξια ιδιαίτερας μνείας ήτο ή συμμετοχή του εις δημοσίας ή ιδιωτικές προμηθευνομοσύναις. Ανέπτυσεν ιδιαίτεραν ικανότητα και επιμονήν εις την ένδελεχή και έξουχιστικήν έρευναν των λεπτομερειών, ώστε να έξαχθῆ ή όρθή κρίσις, να διαλάμψη ή αλήθεια και να άποδοθῆ τό δίκαιον, έντελώς άπροσώπως.

Έάν ή έν τῷ Έθν. Μετο. Πολυτεχνείῳ δρασίς του υπῆρξεν άξιολογημένη και δημιουργός, και άφίνει ένα σημαντικόν σταθμόν εις την εξέλιξιν τοῦ Πολυτεχνείου ή συμβολή του εις τόν έκτόν τοῦ Πολυτεχνείου δημοσίον και ιδιωτικόν βίον τῆς χώρας είναι έξαιρετικά πολυσιχίδη και γόνιμος. Κατά τό 1917—1920 διετέλεσεν έν παραλλήλου και άρχιμηχανικός έλλξεως των ΣΠΑΠ. Από τοῦ 1938 διετέλεσε πάλιν μέλος τοῦ Δ. Συμβουλίου των ΣΠΑΠ και κατά τό 1944 έδέχθη προσωρινός και τήν θέσιν τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ αὐτῶν. Είχε προτείνει τήν κατασκευήν νέας γραμμῆς κανονικοῦ πλάτους τοῦ αὐτοῦ μέ τους ΣΕΚ και ύπεστήριξε και τήν κατασκευήν βαγονίων και μέρος τοῦλάχιστον των άτμαμαζῶν έν Ελλάδι, πρὸς ύποστήριξιν τῆς έλληνικῆς σιδηροβιομηχανίας και με τήν πεποίθησιν ότι ή εκτέλεσις θά ήτο άρτία.

Από τοῦ 1920 μετείχεν ενεργῶς εις τήν Έταιρίαν Έπιχειρήσεων.

Από τοῦ 1922 τόν συναντῶμεν άντιπρόεδρον τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Α.Ε. «Καψαμπέλης και Σία.» Ὡς τοιοῦτος εἰργάσθη μέ έξαιρετικὴν πρωτοβουλίαν εις τήν εκτέλεσιν άξιολόγων δομικῶν έργων και σιδηρῶν κατασκευῶν. Ὡς μάθηταί του δέ εκεί διετέλεσαν διακεκριμένοι μηχανολόγοι και Πολιτικοί Μηχανικοί εξέλιχθέντες και κατέχοντες σήμερα άνωτάτας θέσεις.

Από τοῦ 1923—1930 διετέλεσε σύμβουλος και εις τήν Ἀνώνυμον Έταιρίαν Ἀσφαλιστικῶν Έργων ΑΚΤΕ.

Υπῆρξεν άντιπρόεδρος τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Έταιρίας «ΘΕΡΜΙΣ» ὅπου παρηκολούθησεν μεταξύ άλλων τήν συγκρότησιν επιστημονικοῦ χυτηρίου, τοῦ τελευταίου έν τοῦ είδους του διά τήν Ελλάδα. Τόν συναντῶμεν επίσης σύμβουλον εις τήν Α. Ε. «ΒΙΟ», εις τό Μηχανουργεῖον «Κούπας» έν Πειραιεῖ, εις τήν Διοικοῦσαν Έπιτροπήν τοῦ Τεχνικοῦ Έπιμελητηρίου τῆς Ελλάδος και άλλω.

Ἄλλά και διά τήν μέσην επαγγελματικὴν τεχνικὴν εκπαίδευσιν θά τόν εἰθώμεν μεταξύ των πρωτοπόρων. Από τῆς ιδρύσεως τῆς Σφιβτανιδείου Σχολῆς Τεχνῶν και Έπαγγελματικῶν μέλος τοῦ Δ. Συμβουλίου αὐτῆς συνεργάσθη και πολλά συνεισέφερε διά τήν άρτιωτέραν αὐτῆς ὀργάνωσιν.

Εις φιλανθρωπικά ιδρύματα ανέπτυξεν επίσης άνιδιοτελή κοινωνικὴν δρασιν και δημιουργίαν ύποδειγματικὴν. Από τοῦ 1927 διετέλεσε μέλος τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ νοσοκομείου «Εὐαγγελισμός». Από τῆς εποχῆς εκείνης ανέλαβε τήν τεχνικὴν πρωτοβουλίαν εις τήν εκτέλεσιν πλείστον έργων έν αὐτῷ. Σημαντικώταται νέα κτιριακαί εκτετάσεις. Ψυκτικαί εγκαταστάσεις, κυρίως διατηρήσεως τροφίμων, άπολυμαντικοί κλιβανοί, τεχνικά πλυντήρια, κτλ. Ὅλοι αἱ τεχνικαί εγκαταστάσεις τοῦ νέου Σανατορίου εις Πάργηθα παραρτηματοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, έφερον άπ' άρχῆς μέχρι τέλους τήν σφραγίδα του.

Από τό 1935 μέλος τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ φθισιατρικοῦ «ή Σωτηρία». Μεγάλα τεχνικά έργα εξετελέσθησαν και

εκεί κατά τήν εποχὴν του. Ἴδιως ὄλαι αἱ νέαι πτέρυγες τοῦ νοσοκομείου έγιναν κατόπιν πολλῶν άγόνων εις τοὺς ὁποίους υπῆρξεν ὁ πρωταγωνιστής. Διετέλεσεν επίσης κατά καιροὺς σύμβουλος τοῦ δημοτικοῦ νοσοκομείου «ή Έλπίς» και τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Καθ' ὄλην του τήν δρασιν αὐτὴν μέγα μέρος τῶν χρησιμοποιηθέντων μηχανημάτων κατόπιν τῆς προσωπικῆς του επιμονῆς κατασκευάσθη ὑπό τῆς έλληνικῆς σιδηροβιομηχανίας, τῆς ὁποίας υπῆρξεν πάντοτε ὁ ένθερμότερος θιασώτης, και έδικαιώθη καθ' ὀλοκληρίαν.

Και κατά τήν πρό δεκαετίαν περίπου εκτέλεσιν των σχολικῶν κτιρίων επί ὑπουργῶν Παιδείας τοῦ κ. Παπανδρέου αἱ ὑποδείξεις τοῦ επί τῆ βάσει τῆς μακρᾶς και πολυτίμου πείρας του ἐχρησίμευσαν και τήν διεξαγωγήν των δημοπρασιῶν και τήν σκοπιμωτέραν εκτέλεσιν των κτιρίων.

Από άπόψεως ιδιωτικοῦ βίου δύνανται να θεωρηθῆ ὡς τελείως εὐτυχῆς. Περιεβάλλετο από συμπαραστάτας δύο ίσαξίους αδελφούς που οὐδέμία ποτέ άφορμῆ ήκούσθη δυναμένη να διαταράξῃ και κατ' ελάχιστον τήν επικρατοῦσαν θαυμαστὴν ἀμοιβαίαν αδελφὴν λατρίαν. Ἀργότερον συζευχθεῖς μετά καθόλα άξιολόγου συντρόφου απέτελεσεν οικογένειαν ήτις δύναται να χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον παράδειγμα πρὸς μίμωσιν. Υπῆρξε πρότυπον συζύγου, φιλόστοργος πατήρ και θαυμαστός αδελφός.

Ὁ ὄμιλῶν, ὡς συνδεθεῖς ὅσον ὀλίγοι μαζί του από 35 ετών, διασθάνεται ὡς διαβιβαζομένης ὑπό τοῦ εκλιπόντος δύο ὑποθήκας, μίαν πρὸς τοὺς συναδέλφους του και ἐτέραν πρὸς τήν σπουδάζουσαν νεολαίαν, και τοὺς διπλωματούχους μηχανικούς.

Και διά μέν τήν πρώτην, ὄλοι οἱ συνάδελφοι ὑπεσχέθημεν να διαθέσωμεν τὰς δυνάμεις μας μέχρι τοῦ δυνατό ὁρίου, ὅπως συνεχίσωμεν τό ἔργον του, ἔστω και στερούμενοι τῆς τόσον φωτεινῆς και πολυτίμου συνεργασίας του.

Διά τήν δευτέραν ὁμως ἀπευθύνομαι πρὸς τοὺς ἀποδέκτας.

Ἄγαπῆτοί Σπουδασταί, και συνάδελφοι Μηχανικοί. Ἡ Ἑλλάς ὑπέστη τὰ τελευταία χρόνια άνηκούστους ζημίας ήθικὰς και ὕλικὰς. Ἡ πατρίς μας ἔχει άφαντάστους ανάγκας και σὰς καλεῖ να εἰργασθῆ. Πρέπει να εκκληρώσῃτε τήν φροίαν και φιλόδοξον ὑπόσχεσίν σας να κτίσῃτε νέους Παρθενῶνας. Ὁχι μόνον να άνοιχοδομήσῃτε τὰ ερειπωμένα ιδρύματα και βιομηχανίας ἀλλά να τὰ εἰσαυξήσῃτε και να εγκαταστήσῃτε νέα. Και δέν άρκοῦν μόνον αὐτά, πρέπει άκόμη και πρὸ παντός τὰς επιστήμας να εξυψηρετήσῃτε. Αἱ ἔδραι και τὰ εἰργαστήρια τοῦ τεμένουσ τοῦτον των τεχνικῶν επιστημῶν, από σὰς περιμένουσι. Ὁχι μόνον να συνεχίσῃτε τό ἔργον των εκλιπόντων, ἀλλά να τμήτε νέας εὐρείας λεωφόρους διά τῆς έρεῦνης και εἰργασίας προάγοντες τὰς επιστήμας και σφρηηλατοῦντες τό μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος. Αὐτό ήτο ὁ πόθος και τοῦ αεμνήστου Θεοφανοῦλου.

Και ὅταν τοῦτο επιτευχθῆ, ή αγαθή εκείνου ψυχῆ, ή ὁποία τόσον θά ὑπέφερε περι τό τέλος, κατά τήν πολυήμερον και μαρτυρικὴν ἀνοδόν του ὑπό συνοδείαν κακούργων πρὸς τὰ ὕψη τῆς Ἀραχῶβης, ὅπου και άγρίως εξετελέσθη μαζράν κάθε οικογενειακῆς στοργῆς, κάθε φιλικῆς παρηγοριᾶς, ή ψυχῆ εκείνου λέγω θά αισθανθῆ τήν καλλιτέραν ἀνακούφισιν και ἀγαλλίασιν. Και ἄς εἶναι τοῦτο, διά τόν εκλιπόντα Ἰωάννην Θεοφανόπουλον, Μνημόσυνον αἰώνιον.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΡΡΟΠΟΥΛΟΣ

(Έξ επίμνημοσύνου λόγου έκφωνηθέντος εις τὸ Πολυτεχνεῖο τὴν 7-4-1945 ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Γουναράκη)

Τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖον τιμᾷ σήμερα τῆ μνήμῃ τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰωάννου Θεοφανοπούλου καὶ Γεωργίου Σαρροπούλου. Σ' ἐμὲ ἀνέθεσεν ὁ πρύτανης νά ιστορήσω τὸ ἔργο τοῦ κοσμητοροῦ Σαρροπούλου.

Στὸν ἀτομικὸν τοῦ φάκελλο, φυλαγμένῳ στὸ ἀρχεῖο τῆς γραμματείας τοῦ Πολυτεχνεῖου, βρίσκειται τὸ πιστοποιητικὸν τῆς γεννήσεώς του. Γεννήθηκε περὶ τὸ τέλος τοῦ 1879 στὴν Κωνσταντίνα τῆς Ρουμανίας. Ὁ πατέρας του Κωνσταντῖνος, Πελοποννήσιος, ἀπὸ τὸ φτωχὸ ὄρεινὸ χωριὸ Κοσμάς τῆς Κυνουρίας, εἶχε μεταβῆ ἐκεῖ γὰ ἐμπορικὰς ὑποθέσεις σιταριοῦ, παίρνοντας μαζί καὶ τὴ γυναῖκα του Ἀφροδίτη, τὸ γένος Φύτιζα, ἐπίσης τῆς Πελοποννήσου.

Ὁ Κωνσταντῖνος Σαρρόπουλος πέθανε νωρὶς. Ἄφησε στὴ γυναῖκα του τὸν Γεώργιο, ποῦ δὲν εἶχεν ἀκόμη πᾶσι στὸ σχολεῖο, τρεῖς νεώτερες ἀδελφές καὶ πολλὰ φτώχεια.

Δημοτικὸ, ἑλληνικὸ καὶ γυμνάσιο τελείωσεν ὁ Σαρρόπουλος στὰς Ἀθήνας. Στὸ Πολυτεχνεῖον, ποῦ τὸ ἔλεγε τότε «Σχολεῖο Βιομηχανῶν Τεχνῶν», εἰσῆλθε τὸ 1898 καὶ μετὰ 4 χρόνια, τὸ 1902, ἐξῆλθε μὲ τὸ δίπλωμα τῆς «Μηχανουργικῆς Σχολῆς».

Ἀμέσως μετὰ προσῆλθε στὸ διαγωνισμὸ τοῦ Ἀβερωφείου κληροδοτήματος, κέρδιζε τὴν ὑποτροφία καὶ πῆγε στο Μόναχο ὅπου ἐνεργάφη, φοιτητὴς πάλι, στὴν ἀνωτάτη μηχανουργικὴ σχολή. Ἐκεῖ ἀσχολήθηκε κυρίως μὲ τὰ ηλεκτρικὰ, ποῦ δὲν ἐδιδάσκοντο τότε στὴν Ἑλλάδα. Τὸ 1906 ἔγινε διπλωματοῦχος μηχανικὸς τοῦ Πολυτεχνεῖου τοῦ Μονάχου.

Χωρὶς νά χρονολογηθῆ, ἐνεργεῖ καὶ προσλαμβάνεται μηχανικὸς στὰ μεγάλα ηλεκτροτεχνικὰ ἐργοστάσια SIEMENS-SCHUCKERT τοῦ Βερολίνου, ὅπου ἐργάζεται καὶ μορφώνεται ὡς τὸ 1909.

Ἐπιστρέφει αὐτὰς Ἀθήνας, ἐργάζεται μικρὸ χρονικὸ διάστημα στὸ γραφεῖο μελετῶν τῆς κεντρικῆς διευθύνσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἡλεκτρικῆς Ἐταιρίας, ὑπὸ προϊστάμενον τὸν συνάδελφο κ. Κωνσταντῖνο Στάμου καὶ στέλνεται κατόπιν ὡς διευθυντὴς τῆς ἐπιχειρήσεως ηλεκτρισμοῦ Χαλκίδος.

Δὲν παρέχεται ὁμοῦ ἔτος καὶ στις 12 Φεβρουαρίου 1910 διορίζεται καθηγητὴς τοῦ Πολυτεχνεῖου, στὴν ἔδρα τῆς θεωρίας καὶ κατασκευῆς τῶν ηλεκτρικῶν μηχανῶν τῶν ηλεκτρικῶν μετρήσεων καὶ τῶν ηλεκτρικῶν σιδηροδρόμων, ἔδρα ποῦ τίμησε ἐπὶ 35 συναπτά χρόνια.

Τὸ ἴδιο ἔτος 1910, στις 18 Μαΐου, ἔγινε τμηματάρχης τοῦ τμήματος ηλεκτρικῶν καὶ μηχανολογικῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν τὸ 1913, προϊστάμενος τοῦ ηλεκτρολογικοῦ ἐργαστηρίου τοῦ κράτους. Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν σπουδαίων αὐτῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν, ποῦ μετεφέρθησαν τὸ 1914 στὸ νεοσύστατο τότε Ὑπουργεῖο Συγκοινωνίας, παρέμεινε ὁ Σαρρόπουλος ἐπὶ 10 καὶ πλέον ἔτη, ὡς τὰ μέσα τοῦ 1920. Τὰ τελευταῖα ἔτη αὐτῆς τῆς περιόδου διέτελεσε καὶ διευθυντὴς τῆς τεχνικῆς διευθύνσεως ΤΤΤ.

Τὸ 1918 ὁ Σαρρόπουλος ἐννυμφεθῆ τὴν Αἰκατερίνην Βλάχου, καὶ ἀπέκτησε τρία τέκνα: δύο θυγατέρες καὶ ἓνα γυιό. Ἡ Μαρία εἶναι τελειόφοιτος τῆς ἀρχιτεκτονικῆς σχολῆς μας.

Τὸ 1926 τοῦ ἀνετέθη ἡ Ὑποδιεύθυνσις τῆς Ἡλεκτρικῆς Ἐταιρίας Παραγωγῆς (Ἀθηνῶν-Πειραιῶς), ποῦ τότε μόλις εἶχεν ἰδρυθῆ καὶ ὀργανωθεῖ. Στῆ θέσιν αὐτῆ παρέμεινε ὁ Σαρρόπουλος μᾶ πενταετία, μέχρι τοῦ 1931.

Διέτελεσε τὸ 1921 καὶ τὸ 1922 μέλος τοῦ συμβουλίου ηλεκτρολογικῶν καὶ μηχανολογικῶν ἐγκαταστάσεων ἢ καὶ τελευταῖα μέλος τοῦ συμβουλίου σιδηροδρόμων τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας, συνέβαλε μὲ τὴν ἐργασίαν του στὸ ἔργο πολλῶν τεχνικῶν συμβουλίων καὶ ἐπιστημονικῶν ἐπιτροπῶν.

Στὸ Πολυτεχνεῖο ἦτο διευθυντὴς τῶν προσηρημένων στὴν ἔδρα τῶν ηλεκτρολογικῶν ἐργαστηρίων, διέτελεσε μέλος τῆς διαχειριστικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἰδιαιτέρας περιουσίας τοῦ Πολυτεχνεῖου, ἐξελέγη πολλὰς φορὰς συγκλητικὸς καὶ κοσμητορ τῆς ἀνωτάτης σχολῆς μηχανολογῶν-ηλεκτρολόγων. Τὸ ἀξίωμα αὐτὸ τοῦ ἀνετέθη ἀμέσως μετὰ τὸ Θεοφανοπούλου. Τὸ ἦσκησε τρεῖς κατὰ σειράν διετίες, 1920-1926. Ἐπειτα

πάλι μετὰ τὸν Θεοφανοπούλου, ἐπὶ δύο κατὰ σειράν διετίες, 1932-1936. Καὶ τελευταῖα, εἶχε καὶ πάλιν ἐκλεγῆ κοσμητορ, γὰρ τὴν διετία 1944-1946.

Τὴν καρποφόρα δράσι του διέκοψεν ἀδόκητα ἡ μοῖρα. Στις 27 Ἰανουαρίου ὑπέκυψε στὴν τλαιπωρία, ἀφοῦ ἐπορεύθη τὴν ὁδὸν τοῦ μαρτυρίου.

Γνώρισα τὸν Σαρρόπουλο, ὅταν, νέος μηχανικός, εἶχε προσληφθῆ στὴν ὑπηρεσίαν ΤΤΤ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας. Εἶχα ἀκούσει τοὺς ἴδιους καθηγητὰς μ' ἐκείνον εἶχα ζήσει καὶ ἐργασθῆ στὰ ἴδια ἐργαστήρια. Μὲ ρωτοῦσε γὰρ χίλια δυὸ, ἐπιστημονικὰ καὶ ἄλλα. Θυμότανε μαζί μου τὴ φοιτητικὴ ζωὴ του. Μελετοῦσε τότε τὴν ηλεκτρονίαν τῶν σιδηροδρόμων Ἀττικῆς. Μὲ ρώτησε ἂν θάθελα νά τὸν βοηθήσω. Δέχθηκα μ' ἐνθουσιασμὸ καὶ εὐγνωμοσύνη. Μ' ἐγκατέστησε στὸ γραφεῖο τοῦ Πολυτεχνεῖου, τὸ ἴδιο σήμερα, μετὰ τόσα χρόνια, μόνο πῶ γυμνὸ, ὕστερα ἀπὸ τὴν πρόσφατην καταστροφή. Πήγαινα ἐκεῖ τις ὥρες, ποῦ δὲν εἶχε ὑπηρεσία.

Ἀγαποῦσε τοὺς ηλεκτρικοὺς σιδηροδρόμους, ἀγαποῦσε τὴν ἐπιστημονικὴ συζήτησι, τὴν ἔρευνα. Μέναμε μαζί ἕως ἀργὰ τὴ νύχτα. Τὰ Σάββατα δουλεύαμε τὴν Κυριακὴ ἐπίσης. Ἦταν ἀκάματος δουλευτῆς.

«Δουλευτῆς» εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς κυρίους χαρακτηρισμοὺς του. Ἀκόμη ζῆ στὸ Πολυτεχνεῖο ὁ θρόλος τῆς ἐργασίας του ὡς σπουδαστοῦ. Σύνγχορον τοῦ καθηγητᾶ, ὅπως ὁ κ. Μιχαλόπουλος, δηγοῦνται ὅτι πρῶτος αὐτὸς ἔμεινε στὸ σχεδιαστήριον καὶ τελευταῖος ἔφευγε. Ἡ παραγωγή του ἦταν καταπληκτικὴ, τὰ σχέδια του ὑποδειγματικὰ. Ὑπάρχουν ἀκόμη μερικὰ σήμερα, ποῦ σώθησαν ἀπὸ τις ἀλλεπάλληλες καταστροφές, κρεμασμένα στοὺς τοίχους τῶν σχεδιαστηρίων. Ὅταν τὰ ἄλλα παιδιὰ γλεντοῦσαν, αὐτὸς ἐδούλευε. Εἶχε μέσα του τὴν φωτιά νά γίνῃ κάτι, ἤθελε, μοῦ ἔλεγε, νά μπορέσῃ νά φανῆ συνεπῆς στις οἰκογενειακὰς ὑποχρεώσεις του, νά σπάσῃ τὰ δεσμὰ τῆς οικονομικῆς ἀνεπαρκείας, νά ὑπηρετήσῃ τὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν πατρίδα.

Στὸ διαγωνισμὸ τοῦ ἀβερωφείου κληροδοτήματος ἐπέτυχαν τέσσαρες: ὁ Δημητριάδης ὁ γλύπτης, ὁ ζωγράφος Ζέβνος, ὁ ἀρχιτεκτων κ. Κριεζῆς καὶ ὁ Σαρρόπουλος. Καὶ οἱ τέσσαρες διέφεραν. Ρώτησα τὸν συνάδελφο κ. Κριεζῆ γὰρ τὴ ζωὴ τοῦ Σαρροπούλου στὸ Μόναχο. «Δουλειά, συνεχῆς δουλειά» ἦταν ἡ ἀπάντησις. Οἰκονομοῦσε ἀπὸ τὴν ὑποτροφία του καὶ ἔστειλε στὴ μάνα του καὶ τις ἀδελφές του στὰς Ἀθήνας.

Ὁ Σαρρόπουλος ἦταν φύσις μηχανικοῦ. Ἡ καθαρὴ θεωρία τὸν ἔθελε, μὰ δὲν τὸν ἱκανοποιούσε. Ἐρρεπε πρὸς τὴν τεχνικὴν ἐφαρμογὴν ἢ θεωρία ἦταν γι' αὐτὸν τὸ μέσον. Συνεδύαζε τὴ μηχανολογικὴ μόρφωσι μὲ τὴν ηλεκτρολογικὴν ἔρωτάς του ἢ κατασκευῆ. Γὰ νά ἱκανοποιήσῃ τὴν κατασκευαστικὴν ῥοπή του καὶ γὰ νά προωθήσῃ τὴν κατασκευὴν ηλεκτρικῶν μηχανῶν στὴν Ἑλλάδα, μελέτησε καὶ κατασκεύασε μᾶ ηλεκτρικὴ γεννήτρια, ἓνα κινητῆρα καὶ ἓνα μετασχηματιστῆ, ἐνῶ οἱ μαθηταὶ τὸν παρακολουθοῦσαν τις φάσεις τῆς κατασκευῆς.

Ὁ Σαρρόπουλος ἦταν ὀργανωτῆς. Σοβαρὴ κρατικὴ δράσι στὰ ηλεκτρικὰ ἀρχίζει μόνον μὲ τὴν εἰσοδὸν του στὴν κρατικὴν ὑπηρεσίαν τῶν ηλεκτρικῶν καὶ μηχανολογικῶν ἐγκαταστάσεων. Εἰσῆλθε τὸν Μάιο τοῦ 1910 καὶ ἦδη τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1911, μέσα σ' ἐνάμιση χρόνον, θεσπίζονται αἱ ἀθέσπιστοι ὡς τότε διὰ τὴν Ἑλλάδα μονάδες μετρήσεως τῶν ηλεκτρικῶν μηχανολογικῶν καὶ ὀπτικῶν μεγεθῶν. Ἐπακολουθοῦν, μέσα στὸ ἴδιο χρόνον, τὰ βασιλικά διατάγματα «περὶ κατασκευῆς καὶ λειτουργίας τῶν ηλεκτρικῶν ἐν γένει ἐγκαταστάσεων» καὶ «περὶ ασφαλείας, κατασκευῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν ηλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων τῶν σιδηροδρόμων καὶ τροχιοδρόμων».

Ἀφάνταστη, ἀλήθεια, ταχύτης παραγωγῆς. Καὶ πόσον τὰ μέσα, ποῦ διέθετεν, ἦσαν πενιχρά. Εἶναι χαρακτηριστικόν ὅτι ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, δηλαδὴ ἐπὶ 34 ὀλόκληρα χρόνια, δὲν ἔγινεν ἀνασυγχρονισμὸς τῶν κανονισμῶν αὐτῶν, παρ' ὅλον ὅτι ἦτο ἀναγκαῖος. Ἔργα τοῦ εἶδους αὐτοῦ εἶναι δύσκολα καὶ βαρεῖα.

Ἐως προϊστάμενος τῆς ὑπηρεσίας ηλεκτρικῶν καὶ μηχανο-

λογικῶν ἐγκαταστάσεων συνεκέντρωσε κ' ἐξέδωσε σὲ τόμο 864 σελίδων ὅλες τὶς συμβάσεις ἠλεκτρισμοῦ καὶ φωταερίου τῶν ἑλληνικῶν πόλεων μέχρι τοῦ 1920 περίπου. Τὰ κείμενα τῶν συμβάσεων δὲν ἐδημοσιεύοντο τότε στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. Μὲ τὴν ἐργασία τοῦ ὁ Σαρρόπουλος τὰ κατέστησε σὲ ὅλους προσιτά.

Γενικά μπορούμε νὰ πούμε ὅτι ὁ Γεώργιος Σαρρόπουλος, ἀπὸ τῆ θέσι του αὐτῆ, ἔθεσε τὶς πρώτες διοικητικὰς ἀρχάς, πού διέπουν τὴ σημερινὴ ἠλεκτρικὴ οἰκονομία τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ λαμπρότερα δρᾶσις τοῦ Σαρρόπουλου εἶναι ὅμως ἡ καθηγητικὴ. Εἶναι ὁ πρῶτος, πού ἐδίδαξεν ἠλεκτρολογικὰ μαθήματα στὸ Πολυτεχνεῖο μας' εἶναι ὁ θεμελιωτὴς καὶ ὀργανωτὴς τοῦ ἠλεκτρολογικοῦ τμήματος τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Μηχανολόγων ἠλεκτρολόγων.

Ὡς καθηγητὴς, ὡς συγκλητικὸς, ὡς κοσμητὼρ σ' ἓνα ἀποβλέπει μοναδικὸ σκοπὸ. Πῶς θὰ μορφώσῃ καλλίτερα τὰ παιδιά, πῶς θὰ τοὺς δώσῃ τὰ ἐφόδια νὰ γίνουν καλοὶ μηχανικοὶ καὶ Ἕλληνες.

Στὴν ὀργάνωσι τῆς Σχολῆς καὶ τῆ διδασκαλίᾳ ἀγαζητὰ πάντοτε τὶς ἀπλές, πρακτικὰς λύσεις. Ἀποστρέφεται τὸν περίπλοκο συλλογισμό. Μελετᾷ ἀκούραστα στὸ γραφεῖο του. Ἐξω δρᾶ. Λιγόλογος στὶς συνεδριάσεις, διακόπτει, βίαια καμμιὰ φορὰ, τὴν ἀτελεύτητη συζήτησι. Στὶς φλέβες του ῥεεῖ λακωνικὸ, βουνίσιον αἷμα τοῦ Πάφνονος.

Ὅπως μὲ τὸν ἑαυτὸ του, εἶσι καὶ μὲ τὰ παιδιά αὐστηρὸς, ἀπαιτεῖ πειθαρχία καὶ δουλειά. Μά συνδράζει τὴν αὐστηρότητα μὲ κατανόησι καὶ καλωσύνη. Ἐσωτερικά εἶναι ἀφάνταστα μαλακώτερος ἀφ' ὅ,τι δείχνει.

Δίδαξε 35 χρόνια, χωρὶς διακοπῆ. 35 σειρὰς νέων μηχανικῶν ἀκούσαν τὰ μαθήματά του καὶ μελέτησαν τὰ βιβλία του. Ἡ συγγραφικὴ παραγωγή του εἶναι μεγάλη.

Ἡ πρώτη του ἐργασία τυπώθηκε στὴ Λειψία τὸ 1907. «Πραγματεία ἐπὶ τοῦ συγχρονισμοῦ τῶν ἠλεκτρικῶν μηχανῶν καὶ τῶν ἠλεκτρικῶν τριφασικῶν δικτύων». Ἦδη ἀπ' αὐτὴν τὴν πρώτην του διατριβὴν προβάλλει ἡ διφυὴς ιδιότης του: μηχανολογικὴ καὶ ἠλεκτρολογικὴ.

Ἐργασίε πολλὰ βιβλία γιὰ τοὺς μαθητὰς του. Ἡ ταχύτης τῆς παραγωγῆς του εἶναι ἐντέλως ἀσυνήθης. Ἐκδίδονται στὸ Πολυτεχνεῖο τὰ λιθόγραφα:

- 1910 Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἠλεκτροτεχνίαν μὲ παράρτημα «ἠλεκτρικὰ ὄργανα μετρήσεως».
 - 1910 Θεωρία καὶ κατασκευὴ τῶν ἠλεκτρικῶν μηχανῶν.
 - 1911 Θεωρία καὶ ὑπολογισμὸς τῶν ἠλεκτρικῶν δικτύων.
 - 1925 Ἀσκήσεις ἐν τῷ ἠλεκτροτεχνικῷ εργαστηρίῳ.
 - 1931 ἠλεκτρικοὶ αἰδηροδρόμοι καὶ τροχιόδρομοι.
 - 1933 Διεξοδικὸς ὑπολογισμὸς γεννητριάς συνεχοῦς ρεύματος. Συγγραφεὶ ἐπίσης γιὰ εὐρύτερον τεχνικὸ κοινὸ τὸ
 - 1932 Τεχνολογία τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτισμοῦ, σύγγραμμα, πού ἐξέδωσε τὸ Τεχνικὸν Ἐπιμελητήριον τῆς Ἑλλάδος.
- καὶ τὴν σειρὰ τῶν «ἠλεκτρικῶν» του, πού ἐξέδωσε τὸ Πολυτεχνεῖο.

- ἠλεκτρικά Α' (ἐκ τῶν συνεχῶν ρευμάτων) τὸ 1932
- » Β' (ἐκ τῶν ἐναλλασσομένων ρευμάτων) 1935
- » Γ' (ἐκ τῶν μετρήσεων) τὸ 1936.

Τὸ τελευταῖον εἶναι, νομίζω, τὸ καλλίτερον. Δὲν εἶναι ὅμως δυνατόν ν' ἀναλυθῇ σήμερα τὸ ἐπιστημονικὸ ἔργο τοῦ Σαρρόπουλου. Τὸ καθῆκον αὐτὸ θὰ ἐκπληρωθῇ σὲ ἄλλη, προσεχὴ περίστασι.

Ἐδημοσιεύσε ἐπίσης καὶ τὶς ἐξῆς διατριβές:

- 1932 Ἡ ἐμπορικὴ ἀξία τοῦ λιγνίτου ἐν σχέσει πρὸς τὸν λιθάνθρακα καὶ αἱ ἐπιπτώσεις ταύτης ἐπὶ τῆς τιμῆς τῆς παραγομένης (Τ. Χ., 15, II, 32).

1932 Τὸ πρόβλημα τῆς δι' ἠλεκτρικῆς ὁδοῦ μεταφορᾶς τῆς θερμικῆς ἐνεργείας τῶν λιγνιτικῶν καυσίμων (Τ. Χ., 15, 9, 32).

Τὰ ἔργα του αὐτὰ ἀπετέλεσαν τὴν βάσι τῆς διδασκαλίαις του, πού συνεπλήρωνε καὶ ἐτροποποιεῖ σύμφωνα μὲ τὶς ἐξελίξεις.

Ἐγνωρίσαμε τὸ Σαρρόπουλο μηχανικῶ, ὀργανωτῆ, καθηγητῆ. Χάρει σ' αὐτὲς τὶς ἰδιότητες, χάρις σ' αὐτὸν ἀποκλειστικά, ὑπάρχουν σήμερα καὶ μποροῦν ἀκόμη νὰ λειτουργοῦν τὰ ἠλεκτρολογικὰ μας ἔργαστήρια' πού χωρὶς αὐτὰ θὰ ἦταν ἀκαρπῆ κάθε εἶδους διδασκαλία.

Ἡ ἰδρυσις καὶ ἡ ὀργάνωσις τῶν ἠλεκτρολογικῶν ἐργαστηρίων τοῦ Πολυτεχνεῖου εἶναι ἴσως τὸ πῖο μεγάλο ἔργο τοῦ Σαρρόπουλου, τὸ ἔργο, πού ἀπέδωσε καὶ θὰ ἀποδώσῃ τοὺς πῖο πλούσιους καρπούς.

Ἄρχισε ἀπὸ τὸ μηδέν. Ἀκούραστα κ' ἐπίμονα δουλεῖσι γιὰ τὸ σκοπὸ. Ἐκεῖ πού ἄλλος θὰ ἐγκατέλειπε τὸν ἀγῶνα, αὐτὸς ἐργάζεται, πολεμᾷ. Καὶ σιγά σιγά, πλουτίζει τὰ ἐργαστήρια, τὰ εὐρύνα καὶ πάλι τὰ πλουτίζει. Κι' ὅταν γεμίζουν οἱ αἰθουσῆς του ἀπὸ μηχανές, ὄργανα, προθήκες, δὲν σταματᾷ. Τὸ νέο του ὄνειρο εἶναι νὰ τὰ στεγάσῃ αὐτὰ καὶ ἄλλα τόσα, σ' ἓνα νέο, συγχρονισμένο κτίριο, κατάλληλο γιὰ τὸ σκοπὸ. Μελετᾷ μόνος του τὸ νέο κτίριο καὶ τὸ σχεδιάζει. Ἐπὶ τέλος τὸ ὄνειρό του γίνεται πραγματικότης. Τοῦ ἐγκρίνουν τὴν πίστωσι καὶ κτίζει. Κοντεῖ νὰ τελειώσῃ. Μά ἡ μοῖρα δὲν τὸ θέλησε. Τὸ «ὄχι» τῆς Ἑλλάδος, πού ἦταν καὶ δικὸ του «ὄχι» δὲν τὸν ἄφησε νὰ τελειώσῃ. Τὸ κτίριο ἔφραξε νὰ χορηγηθῆσῃ γιὰ τὸν ἀγῶνα.

Γεώργιε Σαρρόπουλε, οἱ μαθηταὶ σου, ὁ τεχνικὸς κόσμος οἱ συνεργάται σου, ἐγώ, πού μὲ διάλεξες γιὰ συνάδελφο, συνεχιστῆ, σ' εὐγνωμονοῦμε. Σὲ περιβλεπτο μέρος θ' ἀναρτήσωμε τὴν εἰκόνα σου καὶ σοῦ δίνομε τὴν ὑπόσχεσι, πῶς μὲ τὸ παράδειγμά σου ὀδηγὸ, θὰ συνεχίσωμε τὴν προσπάθειά μας.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔπος τοῦ 40-41 τὸν συνεκλόνησε. Ἑλληνας, πατριώτης, τὸ ἐξῆσε μὲ ὄλο του τὸ «εἶναι». Κ' ἦλθεν ἡ κατοχὴ. Ὁ Γερμανὸς, ὁ Βούλγαρος, ὁ Ἰταλὸς. Καὶ μαζί μ' αὐτοὺς ἡ δυστυχία.

Μὲ τὸ θάρος τοῦ Σαρρόπουλου δὲν μειώθηκε. Ποτέ του δὲν πίστεψε στὴν τελικὴ τους νίκη. Οἱ συνέπειαι τῆς κατοχῆς δὲν χτύπησαν βαρειά. Αὐτὸς ὅμως ἐπίστευε καὶ πιστεύοντας ἐδούλευε. Ἐδούλευε στὸ Πολυτεχνεῖο, ἐδούλευε ἔθνικα.

Τὸ θέρος τοῦ 43, μετὰ τὴν ἰταλικὴν κατάρρευσι, ἔγινε ἡ μεγάλη πυρκαϊὰ τοῦ ἀμαξοστασίου τῶν τραμ τῆς Καλλιθέαι. Οἱ Γερμανοὶ πραγματοποιήσαν τὴν ἀπέδωσαν σὲ ἐπιτηριό. Εἶχαν ἀποφασίσει τὴν ἐκτέλεσι 50 ἐργατῶν. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀνακτικὴ ἀρχὴ ἀνέθεσε τότε στοὺς Ἑλληνας ἠλεκτρολόγους καθηγητὰς τοῦ Πολυτεχνεῖου τὴν πραγματογνωμοσύνη. Ἀκόμη θυμοῦμαι τὴν ἀγωνία μας ἐκείνες τὶς ἡμέρας. Ἡ περιφρόνησις, πού ἔδειξε στὸν κίνδυνο, ἦταν παραδειγματικὴ καὶ ἐμπνευστικὴ. Οἱ Γερμανοὶ δὲν τόλμησαν νὰ ἐκτελέσουν.

Καὶ ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ λυτρωμοῦ. Τὸ Πολυτεχνεῖο, γυμνωμένο, τραυματισμένο, ἄρχισε πάλι τὴν ἐργασία. Κοσμητὼρ τώρα ὁ Σαρρόπουλος, ὁ δουλεντῆς, γιὰ ἓνα πάλι θέλει νὰ ἐργασθῆ, μοναδικὸ σκοπὸ. Θέλει νὰ βοηθήσῃ τὴν ἀναδιοργάνωσι τοῦ ιδρύματος, θέλει νὰ μορφώσῃ τὰ νέα στελέχη, πού θ' ἀναλάβουν τὴν ἀνασυνζυγῆσι τῆς πολυβασανισμένης, ἀγαπημένης χώρας, θέλει νὰ πλάσῃ τὰ νέα παιδιά, πού θὰ σπάσουν τὶς ἀνηθικὰς ἀλυσίδαις τῆς φτώχειας καὶ τοῦ μαρσαμοῦ, πού θὰ ὀδηγήσουν τὴν Ἑλλάδα σὲ ἀγώτου πολιτισμὸ, σ' ἐλευθερία καὶ δόξα, πραγματοποιῶντας εἶσι τὰ ὄνειρά μας, τὶς σκέψεις, πού ὀρίμασαν στὰ λαῦρα χρόνια τῆς σκλαβιάς.

Τὸν ἄνθρωπο αὐτὸν, τὸν καλὸν οἰκογενειάρχη, τὸν ἐπιστήμονα, τὸν καθηγητῆ, τὸν δημοουργὸ, τὸν Ἕλληνα πού ἀνάλωσε τὶς δυνάμεις του στὴν ὑπηρεσία τῶν Ἑλλήνων, βρέθηκαν Ἕλληνες κακοί, μανιακοί. βρέθηκαν χέρια κακοῦργα, ἑλληνικά, νὰ τὸν χτυπήσουν.

Γεώργιε Σαρρόπουλε! Αἰωνία σου ἡ μνήμη!

vely adopted in Summer 1937. Elsewhere, many years of vital importance were wasted with Triode valves generating w. l. of well above one meter. The first Magnetron tubes were introduced in Allie's Radar only after 1940.

4. *Increase of radiated Peak Power.* This is perhaps the most decisive improvement applied to Greece's Radar in March 1937. It consists in feeding the Magnetron Tube with rectangular electric pulses of ultra short duration, at a rate of a few hundred per second. The above date may possibly constitute the earliest attempt in connection with this method of increasing the radiated peak power of a Magnetron tube. Elsewhere, an identic method was introduced in 1941.

The construction of all the devices of this country's Radar, together with the accessory instruments (field strength meters, etc.) has been achieved only in 1939, owing to the fact that the whole work had had to be done personally by Dr. S. An experimental demonstration

has been made in May 1940 in Athens for the British Military Forces in Middle East, who immediately exprimed the desire to purchase the device under the condition that the demonstration would be repeated at their H. Q. in Cairo personally by Dr. S. Unfortunately he was not in position to leave Greece at that time so he had to contend to submit (May 1940) a detail Memoir including all the above features of his device.

The relative advance in what ultimately proved to be the Modern Radar Technique enabled Greece to proceed to further applications of microwaves in Warfare, based upon an entirely different principle: The «Pointing Monitor H» (H=Hellas), Greek Patents for which were granted as early as in March 1942. This device is identic with the Allie's «VT», reinvented later in U. S. A. and put into operation only at the end of the War, but said Patents cover much more universal applications than those published abroad.

Περὶ τὸ τέλος τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ τεύχους τούτου τῶν «Τεχνικῶν Χρονικῶν» ἀνηγγέλθη ἡ ἀνάθεσις τοῦ νεοσυσταθέντος Ὑφυπουργείου Ἀνοικοδομήσεως εἰς τὸν συνάδελφον Δρ. Μηχανικὸν κ. Κωνσταντῖνον Δοξιάδη, Ἀρχιτέκτονα.

Ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἰκανοποίησις τοῦ τεχνικοῦ κόσμου διὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτὴν εἶναι μεγάλη, τὸσον διότι ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναθέσεως τοῦ Ὑφυπουργείου τούτου εἰς τεχνικόν, ὅσον καὶ διότι ὁ τεχνικός οὗτος, μέλος ἐνεργὸν τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος καὶ γνώστης τῶν δυνατοτήτων συμβολῆς τοῦ ἰδρύματος τούτου εἰς τὴν τεχνικὴν ὀργάνωσιν τῆς Χώρας, ἐξεδήλωσεν ἤδη ἐμπράκτως τὴν πρόθεσίν του νὰ συνεργασθῆ με αὐτὸ εἰς τὰ ἀπασχολοῦντα τὴν ὑπηρεσίαν του τεράστια προβλήματα. Τὰ προβλήματα αὐτὰ εἶναι τεχνικὰ καὶ οἰκονομικὰ, ἀμφότερα ἐξ ἴσου δυσχερῆ καὶ περίπλοκα.

Ὁ κ. Δοξιάδης, εἶναι κάτοχος τῶν ἀπαιτουμένων ἐφοδίων διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τούτων. Συγχρόνως καὶ γνώστης τῶν προβλημάτων τοῦ τεχνικοῦ κόσμου.

Δι' ὅ καὶ τὰ «Τεχνικὰ Χρονικὰ» εὐχόμενα εἰς τὸν κ. Ὑφυπουργὸν πλήρη ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἔργον του, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Χώρας, γίνονται διερμηνεῖς τῶν εὐχῶν τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τούτῳ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν πόθων τῶν μελῶν αὐτοῦ.

(ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ συνέχ. σελ. 111.)

ΗΛΙΑΣ Γ. ΝΤΕΓΙΑΝΝΗΣ

«Γενναῖος καὶ πατριώτης ἀξιοματικός, παρασχὼν ὑπηρεσίαν οὐ μόνον εἰς τὴν Force 133 εἰς ἣν ἀνήκεν ἀλλὰ γενικῶς εἰς τὴν συμμαχικὴν ὑπόθεσιν». Μετὰ αὐτὰ τὰ λόγια ἐξαρκητικῶς σὲ ἔγγραφο τῆς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο Ναυτικῶν ἡ ἀρμοδίᾳ Ἀγγλικῆ Ὑπηρεσία τὸν ἀξέχαστο συνάδελφον Ἠλία Γ. Ντεγιάννη. Καὶ ὑπῆρξε πραγματικὰ μεγάλος ὁ ἀξέχαστος φίλος. Μετὰ τὴν αὐτοθυσία του καὶ τὴν ἀληθινὰ ἡρωϊκὴν του πράξει προσέφερε ὅσα λίγη Ἑλληνες στὴν Πατρίδα καὶ τέλος στὶς 19 Ἰουνίου 1943 καὶ αὐτὴ τὴ ζωὴ του γιὰ τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα.

Γεννημένος στὴ Στενὴ Εὐβοίας τὸ 1912 μπῆκε στὴ Σχολὴ Ν. Δοκίμων, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν βγήκε τὸ 1932 σηματοφόρος ἀποτάχθηκε ἀπὸ τὸ Ναυτικὸ τὸ 1935 καὶ κατόπιν παρηκολούθησε σπουδὲς στὸ Πολυτεχνεῖο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο πήρε διπλωμα Πολιτικοῦ Μηχανικοῦ. Στὸν Ἑλληνο-Ἰταλικὸ πόλεμο ὑπῆρέτησε ὡς σηματοφόρος ἕως τὴν ὑποδούλαια τῆς χώρας μας ἀπὸ τοὺς κατακτητῆς. Ὁ Ἠλίας Ντεγιάννης ὅμως δὲν μποροῦσε νὰ ἀνεχθῆ σκλαβωμένη τὴν πατρίδα του καὶ ἀμέσως ἀπὸ τὸ Μάη τοῦ 1941 προλαροσεύαζε σὲ συσκέψεις μετὰ ἄλλους πατριώτας τὴν τόσο πλούσια ἀργότερα δράση του τῶν ἀπελευθερωτικῶν ἀγῶνα. Ἡ ομάδα του σαμπότερῶν ποὺ συνέπηξε, προὔξενησε τεράστιες καταστροφὲς στὰ ἐχθρικά σκάφη. Ἀρκετὲς χιλιάδες τόννοι ἀπὸ τὰ χέρια του βρίσκονσαι στὸ βυθὸ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου (καὶ αὐτὰνδρα ἀκόμη κατεβύθισε ἀπ' αὐτὰ). Διοχέτευσε ἐπίσης πυρομαχικὰ στὴν Εὐβοία καὶ Πελοπόννησο καὶ ὠργάνωσε ἐπικίνδυνες ἀποστολὰς, πάντα καρποφόρες.

Ζωηρὲς εἶναι στὴ μνήμη μου ἡ περιγραφεὶς τῶν κινδύνων ὑπὸ διέτρεχε στὶς ἀποστολὰς του, τὶς ὁποῖες ποὺ διηγεῖτο τὸ καλοκαίρι τοῦ 1942, ποὺ βρισκόμην στὴν Ἀθήνα. Δυστυχῶς ὅμως οἱ Ἰταλοὶ πιάσαν τοὺς περισσοτέρους ἀπὸ τὴν ομάδα του καὶ τοὺς ἐξετέλεσαν, ὕστερα ἀπὸ καταδικαστικὴ ἀπόφασι, στὴν ὁποῖαν τὸ ἴδιον ἐδίδικαν ἐρήμην σὲ θάνατο. Στὴ

ὑπὸ ΑΓΓΕΛΟΥ ΓΡ. ΚΑΡΑΔΗΜΑ, Πολιτικοῦ Μηχανικοῦ, συνέχεια ἡ οἰκογένειά του ὑπέφερε πολλὰ: τέσσαρες ἀδελφοὶ μεταφερθῆκαν ὁμηροὶ στὴν Ἰταλία, ἕνας δὲ ἀπὸ αὐτοὺς ἀκόμη εἶναι ἀρρωστος ἀπὸ τὶς κακουχίες τῆς ὁμηρίας. Ὁ Ἠλίας Ντεγιάννης ἦταν πὰ διασμένος σὲ θάνατο καὶ θὰ νόμιζε κανεὶς ὅτι θὰ ὑπελόγιζε τὸν κίνδυνον ποὺ διέτρεχε ἡ ζωὴ του ὅμως δὲν κάμφθηκε καὶ κυκλοφορῶντας στὴν ὑπόδουλη Ἀθήνα, συνέχισε τὸ Ἑθνικὸ του ἔργο. Δυστυχῶς δὲν διέφυγε τελικὰ τὴ σύλληψιν. Στὶς 2 Φεβρουαρίου 1943 οἱ Γερμανοὶ αὐτὴ τὴ φορὰ τὸν συνέλαβαν στὶς ἐπαλξεις τῆς μάχης γιὰ τὴν Ἑλλάδα: στὴν ταράτσα ἐνὸς σπιτιοῦ κοντὰ στὸν Ἅγιον Μελέτιο χειρῶνταν πομπῶ. Τὸν μετέφεραν στὶς Φυλακὲς Ἀβέρωφ. Διασμένος γιὰ τρίτη φορὰ σὲ θάνατο, τὸ μοιραῖο Σάββατο τῆς 19ης Ἰουνίου 1943 ὠδηγήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἀμπελοκίπους στὸ Σκοπευτήριον τῆς Καισαριανῆς. Γιὰ τελευταία φορὰ περνοῦσε ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη του γειτονιά. Δυστυχῶς δὲν ἔζησε δὲν πρόλαβε νὰ χαρῆ τὴ Λαυτεριά, γιὰ τὴν ὁποῖα προσέφερε τὸ τίμιον αἷμα του.

Ἡ πατρίδα τιμῶσα τὶς πράξεις του τὸν προήγαγε σὲ ἀνθυποπλοίαρχο, στὴ συνέχεια σὲ ὑποπλοίαρχο ἀπὸ 31-12-40 καὶ τέλος «ἐπ' ἀνδραγαθία κατ' ἀπόλυτον ἐκλογὴν» σὲ πλοίαρχο ἀπὸ 18-6-1943 ἀφοῦ προηγουμένως τὸν Ἀπρίλιον 1943 τὸν εἶχε παρασημοφορήσει, ὁ δὲ Λῆμος Ἀθηναίων τοῦ παρεχόμενου τιμητικὰ τάφο στὸ Ἀ' Νεκροταφεῖο.

Τέτοιος ὑπῆρξε σὲ λίγες γραμμὰς ὁ Ἠλίας Ντεγιάννης. Γιὰ τὸ ἔργο του ἀφήνουμε νὰ γραφῆ ἀρμοδιότερα ὁ αὐριανὸς ἱστορικός.

Μὲ τὸ χαμό του στερήθηκε ἡ πατρίδα μας ἐνός ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα τέκνα τῆς, οἱ δικοὶ του ἐνός ἀγαπημένου μελους, ἡμεῖς δὲ ποὺ εἶχαμε τὴν εὐτυχία νὰ συγκαταλεγόμεθα μετὰ τῶν ἰσαδέλφων φίλων του ἐνός ἐκλεκτοῦ συναδέλφου καὶ πολυτίμου συμβούλου, στὴν αἰώνια μνήμη τοῦ ὁποῖου πάντα εὐλαβικὰ θὰ κλίνουμε τὸ γόνυ.